

CCE PR

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 003

KARNATAKA SECONDARY EDUCATION EXAMINATION BOARD, MALLESWARAM,
BANGALORE – 560 003

ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ, ಜೂನ್, 2017

S. S. L. C. EXAMINATION, JUNE, 2017

ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು MODEL ANSWERS

ದಿನಾಂಕ : 21. 06. 2017]

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **98-K**

Date : 21. 06. 2017]

CODE No. : **98-K**

ವಿಷಯ : ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ / ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತ – ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ

Subject : CARNATIC MUSIC / HINDUSTANI MUSIC – THEORY

(ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ / Kannada Version)

(ಹೊಸ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ / New Syllabus)

(ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಖಾಸಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Private Repeater)

(ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಅಥವಾ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು)

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 50

[Max. Marks : 50

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
	(ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ)	
I.	ಬಹು-ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆ (ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗಿನ ಪ್ರತಿ ಸರಿಯುತ್ತರಕ್ಕೆ 1 ಅಂಕ) : $10 \times 1 = 10$	
1.	(D) ಮೃದಂಗ	
2.	(D) ಕಾಮವರ್ಧಿನಿ	
3.	(C) 1 0 1 1	
4.	(D) ಅಲಂಕಾರ	
5.	(B) ಹಿಂದೋಳ	

PR-S-12038

[Turn over

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು						
6.	(B) 15							
7.	(B) ಮಲಹರಿ							
8.	(D) ಅಟ ತಾಳ							
9.	(C) ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳ							
10.	(B) ಕಲ್ಯಾಣಿ							
II.	ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸುವುದು : 10 × 1 = 10							
11.	ಮೋಹನ ರಾಗವನ್ನು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಭೂಪ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.	1						
12.	ಸ್ವರಗಳ ಕ್ರಮವಾದ ಏರುವಿಕೆಗೆ ಆರೋಹಣ ಎಂದು ಹೆಸರು.	1						
13.	ನಿಷಾದವು ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರ.	1						
14.	ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿಯನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲು ಸ್ವರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ.	1						
15.	ಆರೋಹಣ, ಅವರೋಹಣಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಸ್ವರಗಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಔಷವ ರಾಗವೆನ್ನುವರು.	1						
16.	ಮೃದಂಗ, ಡೋಲು, ಡೋಲಕ್, ಕಂಜಿರ (ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬರೆದಿರುವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅಂಕ ನೀಡುವುದು)	1						
17.	ರೂಪಕ ತಾಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದ್ರುತವನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಏಕತಾಳವಾಗುತ್ತದೆ.	1						
18.	ಷಡ್ಜ, ಪಂಚಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.	1						
19.	ಆಧಾರ ಶೃತಿಯನ್ನು ಷಡ್ಜವೆಂದು (ಸ) ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.	1						
20.	ಅನುದ್ರುತವು ಝಂಪೆ ತಾಳದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.	1						
III.	ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸುವುದು : 9 × 2 = 18							
21.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%;">ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ</th> <th style="width: 50%;">ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>i) ಚತುರಶ್ರಜಾತಿ ಲಘುವಿನಲ್ಲಿ 4 ಅಕ್ಷರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.</td> <td>i) ಮಿಶ್ರಜಾತಿ ಲಘುವಿನಲ್ಲಿ 7 ಅಕ್ಷರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.</td> </tr> <tr> <td>ii) ಧ್ರುವ, ಮಠ್ಯ, ರೂಪಕ ಹಾಗೂ ಏಕತಾಳದ ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಚತುರಶ್ರ ಲಘುವಿದೆ.</td> <td>ii) ಝಂಪೆ ತಾಳ (ಅಲಂಕಾರ) ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಿಶ್ರಜಾತಿ ಲಘುವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.</td> </tr> </tbody> </table>	ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ	ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿ	i) ಚತುರಶ್ರಜಾತಿ ಲಘುವಿನಲ್ಲಿ 4 ಅಕ್ಷರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.	i) ಮಿಶ್ರಜಾತಿ ಲಘುವಿನಲ್ಲಿ 7 ಅಕ್ಷರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.	ii) ಧ್ರುವ, ಮಠ್ಯ, ರೂಪಕ ಹಾಗೂ ಏಕತಾಳದ ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಚತುರಶ್ರ ಲಘುವಿದೆ.	ii) ಝಂಪೆ ತಾಳ (ಅಲಂಕಾರ) ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಿಶ್ರಜಾತಿ ಲಘುವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.	2
ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ	ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿ							
i) ಚತುರಶ್ರಜಾತಿ ಲಘುವಿನಲ್ಲಿ 4 ಅಕ್ಷರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.	i) ಮಿಶ್ರಜಾತಿ ಲಘುವಿನಲ್ಲಿ 7 ಅಕ್ಷರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.							
ii) ಧ್ರುವ, ಮಠ್ಯ, ರೂಪಕ ಹಾಗೂ ಏಕತಾಳದ ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಚತುರಶ್ರ ಲಘುವಿದೆ.	ii) ಝಂಪೆ ತಾಳ (ಅಲಂಕಾರ) ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಿಶ್ರಜಾತಿ ಲಘುವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.							

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ		ಅಂಕಗಳು
22.	<p style="text-align: center;">ಉಪಾಂಗ ರಾಗ</p> <p>ಮಲಹರಿ ಮೋಹನ ಹಂಸಧ್ವನಿ ಅಭೋಗಿ ಇತ್ಯಾದಿ...</p>	<p style="text-align: center;">ಭಾಷಾಂಗ ರಾಗ</p> <p>ಬಿಲಹರಿ ಕಾಂಭೋಜಿ ಭೈರವಿ ಖಮಾಜ್ ಇತ್ಯಾದಿ...</p>	
	<p>(ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬರೆದಿರುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ರಾಗಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅಂಕ ನೀಡುವುದು)</p>		2
23.	<p>ಶಂಕರಾಭರಣ : 29ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ರಾಗದ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ಧೀರ ಶಂಕರಾಭರಣ. ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಗ.</p> <p style="text-align: center;">ಆರೋಹಣ : ಸ ರಿ₂ ಗ₃ ಮ₁ ಪ ದ₂ ನಿ₃ ಸೆ</p> <p style="text-align: center;">ಅವರೋಹಣ : ಸೆ ನಿ₃ ದ₂ ಪ ಮ₁ ಗ₃ ರಿ₂ ಸ</p> <p>ಈ ರಾಗದ ಸ್ವರಸ್ಥಾನಗಳು - ಷಡ್ಜ, ಚತುಶ್ಚತಿ ರಿಷಭ, ಅಂತರ ಗಾಂಧಾರ, ಶುದ್ಧ ಮಧ್ಯಮ, ಪಂಚಮ, ಚತುಶ್ಚತಿ ದೈವತ, ಹಾಗೂ ಕಾಕಲಿ ನಿಷಾದ.</p>		2
24.	<p>ಮೇಳಕರ್ತ ರಾಗ, ಮೇಳ ರಾಗ, ರಾಗಾಂಗ ರಾಗ, ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಗವೆಂಬುದಾಗಿಯೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆರೋಹಣ, ಅವರೋಹಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಪ್ತ ಸ್ವರಗಳು ಇದ್ದು, ಕ್ರಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವರಸ್ಥಾನಗಳು ಎರಡರಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ.</p> <p>ಉದಾಹರಣೆ :</p> <p style="text-align: center;">ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ ಖರಹರಪ್ರಿಯ ಶಂಕರಾಭರಣ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕಾಮವರ್ಧಿನಿ ಇತ್ಯಾದಿ...</p> <p>(ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉತ್ತರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅಂಕ ನೀಡುವುದು)</p>		2

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ		ಅಂಕಗಳು
25.	<p style="text-align: center;">ದೈವತ</p> <p>ದ₁ — ಶುದ್ಧ ದೈವತ ದ₂ — ಚತುಶ್ಚಿ ದೈವತ ದ₃ — ಷಟ್‌ಶ್ಚಿ ದೈವತ</p>	<p style="text-align: center;">ನಿಷಾದ</p> <p>ನಿ₁ — ಶುದ್ಧ ನಿಷಾದ ನಿ₂ — ಕೈಶಿಕಿ ನಿಷಾದ ನಿ₃ — ಕಾಕಲಿ ನಿಷಾದ</p>	2
26.	<p>ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ ಧ್ರುವ ತಾಳ :</p> <p style="text-align: center;"> 0 </p> <p style="text-align: center;">4 + 2 + 4 + 4 = 14 ಅಕ್ಷರಗಳು</p> <p> ಸ ರಿ ಗ ಮ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ಗ ಮ </p> <p> ರಿ ಗ ಮ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಗ ಮ ಗ ರಿ ಗ ಮ ಪ </p> <p> ಗ ಮ ಪ ದ ಪ ಮ ಗ ಮ ಪ ಮ ಗ ಮ ಪ ದ </p> <p> ಮ ಪ ದ ನಿ ದ ಪ ಮ ಪ ದ ಪ ಮ ಪ ದ ನಿ </p>		2
27.	<p style="text-align: center;">ಅಭ್ಯಾಸಗಾನದ ರಚನೆಗಳು</p> <p>ಸರಳೆ ವರಸೆ, ತಾರಸ್ಥಾಯಿ ವರಸೆ ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ ವರಸೆ ದಾಟುವರಸೆ, ಜಂಟಿ ವರಸೆ ಅಲಂಕಾರ ಪಿಳ್ಳಾರಿ ಗೀತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೀತೆ ಲಕ್ಷಣ ಗೀತೆ ಜತಿಸ್ವರ ಇತ್ಯಾದಿ...</p>	<p style="text-align: center;">ಸಭಾಗಾನದ ರಚನೆಗಳು</p> <p>ತಾನವರ್ಣ ಪದವರ್ಣ ಕೃತಿ ಕೀರ್ತನೆ ತಿಲ್ಲಾನ ಪದ ದರು ಇತ್ಯಾದಿ...</p>	2
28.	<p>ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳು.</p> <p>i) ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರ ii) ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರ</p> <p>ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರ — ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದದ ಸ್ವರಗಳು. ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರ — ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುವ ಸ್ವರಗಳು.</p>		2

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ		ಅಂಕಗಳು	
29.	<p>ರೂಪಕ ತಾಳ</p> <p>i) ಒಂದು ದ್ರುತ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಲಘುವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.</p> <p>ii) ಚತುರಶ್ರಜಾತಿ ರೂಪಕ ತಾಳದ ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ $2 + 4 = 6$ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.</p>	<p>ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳ</p> <p>i) ಒಂದು ಲಘು ಹಾಗೂ ಎರಡು ದ್ರುತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.</p> <p>ii) ತ್ರಿಶ್ರಜಾತಿ ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳದ ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ $3 + 2 + 2 = 7$ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.</p>	2	
IV.	ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುವುದು :		$2 \times 6 = 12$	
30.	<p>ತಾಳಗಳು</p> <p>ಧ್ರುವ ತಾಳ</p> <p>ಮರ್ಯ ತಾಳ</p> <p>ರೂಪಕ ತಾಳ</p> <p>ಝಂಪೆ ತಾಳ</p> <p>ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳ</p> <p>ಅಟ ತಾಳ</p> <p>ಏಕ ತಾಳ</p>	<p>ಅಂಗಗಳು</p> <p>1011</p> <p>101</p> <p>01</p> <p>1U0</p> <p>100</p> <p>1100</p> <p>1</p>	<p>ಅಕ್ಷರಗಳು</p> <p>14</p> <p>10</p> <p>06</p> <p>10</p> <p>07</p> <p>14</p> <p>04</p>	6
31.	<p>ರಾಗ - ಮಲಹರಿ</p> <p>ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ</p> <p>ಆರೋಹಣ : ಸ ರಿ₁ ಮ₁ ಪ ದ₁ ಸೆ</p> <p>ಅವರೋಹಣ : ಸೆ ದ₁ ಪ ಮ₁ ಗ₃ ರಿ₁ ಸ</p> <p> ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ಮ ಪ ದ ಮ ಪ ಕುಂದ ಗೌ - - ರ ಗೌ - ರೀ - ವರ ದ ರಿ ರಿ ಸೆ ದ ಪ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ ಮಂದಿ ರಾ - - ಯ ಮಾ - ನಮಕುಟ ಸಾ ರೀ ರೀ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ ಮಂ ದಾ ರಾ ಕುಸು ಮಾ - ಕರ </p>	<p>ರೂಪಕ ತಾಳ</p>	6	

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
	(ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತ)	
I.	ಬಹು-ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆ (ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗಿನ ಪ್ರತಿ ಸರಿಯುತ್ತರಕ್ಕೆ 1 ಅಂಕ) :	
		10 × 1 = 10
1.	(A) ಹತ್ತು	
2.	(B) ಗದಗದಲ್ಲಿ	
3.	(A) ಮೀರಾಬಾಯಿ	
4.	(B) ಮಂದ್ರ ಸಪ್ತಕ	
5.	(A) ಮೂರು	
6.	(A) ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಾಗಳು	
7.	(C) ಬಿಲಾವಲ	
8.	(B) ಗ, ನಿ	
9.	(B) ಭೈರವಿ	
10.	(B) ಮೂರನೇ ಮಾತ್ರಾ	
II.	ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸುವುದು :	
		10 × 1 = 10
11.	'ಸಮಾ' ಚಿಹ್ನೆ ^x 1, 2, 3, 4	1
12.	ಮಂದ್ರ ಸಪ್ತಕದ ಸ್ವರ	1
13.	ಗಾಂಧಾರ ಮತ್ತು ನಿಷಾದ	1
14.	ಔಢವ	1
15.	ದಿನದ ಎರಡನೇ ಪ್ರಹರ	1
16.	i) ಕೋಮಲ ಸ್ವರ	
	ii) ತೀವ್ರ ಸ್ವರ	1
17.	ಸ್ವರಗಳ ಏರಿಕೆ ಕ್ರಮ	1

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
18.	ಗೀತೆಯ ಮೊದಲನೇ ಅರ್ಧ ಭಾಗ	1
19.	ಗೀತೆಯ ಎರಡನೇ ಅರ್ಧ ಭಾಗ	1
20.	ಏಳು ಸ್ವರಗಳ ಸಮೂಹ	1
III.	ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸುವುದು : $9 \times 2 = 18$	
21.	ಗಾಯನ, ವಾದನ, ನರ್ತನ ಈ ಮೂರು ಕಲೆಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ 'ಸಂಗೀತ' ಎನ್ನುವರು.	2
22.	ಸ್ವರಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವರಗಳನ್ನು 'ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರಗಳು' ಎನ್ನುವರು.	
	i) ಕೋಮಲ ಸ್ವರ	
	ii) ತೀವ್ರ ಸ್ವರ	2
23.	i) ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಚಿಹ್ನೆಯೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವರಗಳು ಶುದ್ಧ ಸ್ವರಗಳು	
	ii) ಸ್ವರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಚುಕ್ಕೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವರಗಳು ಮಂದ್ರ ಸಪ್ತಕದ ಸ್ವರಗಳು	2
24.	\times ಧಾ ಗೆ ನ ತಿ $\overset{0}{\text{ನೆ}}$ ಕ ಧಿಂ ನ	2
25.	ಮಧುರವಾದ ಧ್ವನಿಗೆ 'ಸ್ವರ' ಎನ್ನುವರು.	
	ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳು :	
	i) ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರ	
	ii) ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರ	2
26.	ದಾದರಾ ತಾಳದ ಮಾತ್ರಾಗಳು ಆರು.	
	ಧಾ, ಧಿಂ, ನಾ ಧಾ, ತೂ, ನಾ	2
27.	ರಾಗ : ಭಾಗೇಶ್ರೀ	
	ಆರೋಹಣ : ಸಾ, ಗ, ಮ, ಧ, ನಿ, ಸಾ	
	ಅವರೋಹಣ : ಸಾ, ನಿ ಧ, ಪ, ಮ, ಗ, ರಿ, ಸಾ	2

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು																
28.	ರಾಗದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತಹ ಗೀತೆಗೆ ಲಕ್ಷಣಗೀತೆ ಎನ್ನುವರು. ಇದು ಸ್ಥಾಯಿ - ಅಂತರಾಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.	2																
29.	ಖಯಾಲ್ ಅಥವಾ ಖ್ಯಾಲ್ ಎಂದರೆ ಕಲ್ಪನೆ, ಯೋಚಿಸು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ 'ಖಯಾಲ್' ಎನ್ನುವುದು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಶಬ್ದವಾಗಿದೆ. ಬಡಾಖ್ಯಾಲ್, ಛೋಟಾಖ್ಯಾಲ್ ಎಂದು ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಸ್ಥಾಯಿ ಅಂತರಾಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.	2																
IV.	ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುವುದು : $2 \times 6 = 12$																	
30.	ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತ : i) ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಸ್ವರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ii) ರಾಗ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗ-ರಾಗಿಣಿ ಮತ್ತು ಥಾಟ್ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. iii) ತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿತಾಲ್, ಚೌತಾಲ್, ಝಪ್ತಾಲ್ ಮುಂತಾದ ತಾಳಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ : i) ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಸ್ವರಗಳಿವೆ. ii) ರಾಗ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಕ ಮತ್ತು ಜನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. iii) ತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಳಾದಿ ಸಪ್ತತಾಳಗಳು ಮತ್ತು ಛಾಪು ತಾಳಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿವೆ.	6																
31.	ತಾಳ : ಝಪ್ತಾಲ ಮಾತ್ರಾಗಳು - 10 ಪೆಟ್ಟುಗಳು - 3 ಹುಸಿ - 1 ಭಾಗಗಳು - 4																	
	<table border="1"> <tr> <td>x</td> <td>2</td> <td>0</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>1, 2,</td> <td>3, 4, 5,</td> <td>6, 7,</td> <td>8, 9, 10</td> </tr> <tr> <td>ಧಿಂ, ನಾ</td> <td>ಧಿಂ, ಧಿಂ, ನಾ</td> <td>ತಿಂ, ನಾ</td> <td>ಧಿಂ, ಧಿಂ, ನಾ</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> </table>	x	2	0	3	1, 2,	3, 4, 5,	6, 7,	8, 9, 10	ಧಿಂ, ನಾ	ಧಿಂ, ಧಿಂ, ನಾ	ತಿಂ, ನಾ	ಧಿಂ, ಧಿಂ, ನಾ	1	2	3	4	6
x	2	0	3															
1, 2,	3, 4, 5,	6, 7,	8, 9, 10															
ಧಿಂ, ನಾ	ಧಿಂ, ಧಿಂ, ನಾ	ತಿಂ, ನಾ	ಧಿಂ, ಧಿಂ, ನಾ															
1	2	3	4															